Anul XLV.- Nr. 278 bis 6 Pagini EXEMPLARUL { în ţară 3 lei / în străinătate 6 lei 6 Pagini Marţi 29 Noembrie 1927

ABONAMENTE IN ŢARA — STRAIN. Lei 200 | 3 Luni | 460 „ 380 | 6 „ | 880 „ 720 | 12 „ | 1700 Pe lună 80 lei

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN

UNIVERSUL

CELE DIN URMĂ STIRI DIN LUMEA ÎNTREAGA

TELEGRAFICE şi TELEFONICE

Redacţia şi Administraţia: Bucureşti, str. Brezoianu, 11

ABONAMENTE la „VIEELIA" „Universul Literar" „Ziarul Călătorilor" Câte 220 lei în ţară 440 lei în străinătate pe un an

Director: STELIAN POPESCU

TELEFON: Direcţia 313/72—354/54 Administraţia 313/71 Secretariatul de Redacţie 356/43 Redacţia: Coresp. cu provincia 302/98—335/31

Ce s'a mai îngăduit saşilor

Ei fac totuş împotriva autorităţii româneşti campanii

Am scris zilele trecute, despre averea zisă a „Universităţii săseşti", arătând că pe temeiul legii încă în fiinţă, acea avere poate fi folosită numai pentru scopurile culturale ale populaţiei din ţinuturile de pe fostul domeniu regesc (fundus regius), fără deosebire de naţionalitate şi confesiune.

S'am întrebat: profitat-au ceva ceilalţi locuitori, în afară de saşi, din administrarea acelei averi?

Nu.

Ceilalţi locuitori n'au profitat nimic, deşi legea e categorică.

Şi totuş saşii, adică anume reprezentanţi politici ai saşilor, nesatisfăcuţi de campania începută împotriva autorităţilor româneşti, prin presa săsească din ţară, au început o campanie şi prin presa din Germania. Deşi saşii, numai saşii au beneficiat de îngăduinţa de a se folosi de veniturile averii „universităţii săseşti", — acordându-li-se astfel de guvernele române, foarte importante avantaje.

Dar să examinăm astăzi chestiunea administrării acelei „universităţi săseşti".

Potrivit legii şi regulamentului, averea e administrată de adunarea generală.

Adunarea generală are 20 de membri şi anume: câte 2 delegaţi ai oraşelor Sibiu şi Braşov, câte un delegat din Sighişoara, Sebeşul săsesc, Orăştie, Mediaş şi Bistriţa şi alţi 11 membri aleşi, — conform legii electorale în vigoare, — de către populaţia de pe domeniul regesc (fundus regius), — populaţia fiind împărţită în 11 circumscripţii electorale.

Membrii se aleg pe 3 ani.

Preşedinte al adunării generale e prefectul jud. Sibiu.

Hotărîrile adunării generale trebue aprobate de ministerul de interne şi în ce priveşte chestiunile culturale hotărîrile trebue să aibă aprobarea ministerului instrucţiei.

Organul executiv al adunării generale e comitetul, compus din preşedinte (prefectul jud. Sibiu), secretarul şi casierul, — aleşi de adunarea generală.

Acestea toate le prevede legea.

Totuş, ultima alegere s'a făcut în 1913. De atunci nu s'au făcut alegeri, de atunci nu s'a schimbat comitetul. Deşi mandatul membrilor e de 3 ani. Preşedinte nu-i prefectul judeţului.

În 1916, parlamentul maghiar a prelungit mandatul membrilor din adunarea generală a averii „universităţii săseşti" până la împlinirea a 3 luni dela încheerea păcii.

Acel termen a trecut de mult. Şi cum legea maghiară dăinuieşte încă, ar urma ca delegaţi legali în comitetul averii „universităţii săseşti", să nu mai fie.

Guvernele nu şi-au exercitat controlul

O PRIMA ŞI MARE INGADUIRE. ACORDATA SASILOR.

Guvernele n'au silit să se facă alegeri pentru adunarea generală.

ALTA MARE INGADUIRE. ACORDATA SASILOR.

Şi la atari bunăvoinţi, ce li se arată, ei răspund cu campanii, fără nici un temei [illegible] de peste graniţă,—tot aşa de neserioase şi de nesuţinute ca şi campaniile doar pătimaşe din presa lor regională.

E bine să punem lucrurile la punct.

Ce control exercită guvernul asupra administrării averii „universităţii săseşti"? Ce avantage au făcut administratorii întârziaţi, locuitorilor de pe fundus regius, fără deosebire de naţionalitate şi confesiune?

B. C.

Prăbuşirea unui avion militar

PILOTUL ŞI 5 PASAGERI OMORIŢI

Paris, 26 (Rador). — *Ziarele anunţă că la Casablanca un avion militar s'a prăbuşit la pământ, din cauza unui defect de motor. Pilotul avionului şi 5 pasageri au fost omoriţi.*

—x□x—

Radici provoacă scandal în Scupcină

Belgrad, 26. — **Azi, s'a produs o scenă furtunoasă în Scupcină, provocată de şeful partidului ţărănesc croat Ştefan Radici.**

ŞTEFAN RADICI

Acesta numise, într'un discurs, pe deputaţii mahomedani, partidul turcesc. In urma acestei numiri, mahomedanii, foarte iritaţi, au sărit să-l bată.

Numai graţie intervenţiei unor membri ai partidului guvernamental, a putut fi evitat un scandal monstru.

—□*□—

In preajma conferinţei pentru dezarmare

DELEGAŢIA SOVIETICA LA GENEVA

Geneva, 26 (Rador). —Delegaţia Sovietelor fiind aşteptată să soosească la Geneva, astăseară, poliţia a luat toate măsurile necesare ca delegaţii sovietici să fie protejaţi în mod eficace. Deasemeni, s'au luat măsuri ca să se prevină orice fel de incidente.

◆

Geneva, 26. — Delegaţia sovietică a sosit azi, cu expresul, prin Bâle, la Geneva.

—x□x—

La o fabrică s'a prăbuşit acoperişul

8 MORŢI 40 RANIŢI

Madrid, 26. — Din Las Palmas, din insulele Canare, vine ştirea că într'o fabrică de conserve s'a prăbuşit acoperişul.

Au fost 8 morţi şi vreo 40 răniţi.

—□*□—

Viaţa de toate zilele a studenţilor

In anii de după războiu, când chestiunea vieţii de toate zilele a studenţilor şi-a făcut loc de căpetenie în preocupările fruntaşilor vieţii culturale şi când reacţiunea împotriva mijloacelor precare de trai cotidian s'a deslănţuit sub forma intempestivă inerentă tinereţii, însă risipitoare de timp util şi păgubitoare pentru ordinea publică, — s'au făcut varii propuneri şi încercări, cari să ducă la statornicirea unei situaţii cât mai bună. Multe propuneri au fost încercate şi în multe încercări, s'a stăruit. După cum s'a şi renunţat la unele începuturi, a căror continuare se dovedia precis inutilă.

Dar acum, după experienţe de ani şi într'un stadiu înaintat al acţiunii pentru înlăturarea stărilor precare, se iveşte putinţa indicării dintr'odată, adică fără pagubа risipei de vreme în tatonări noui, — a soluţiilor, cari pot pricinui sigur şi repede îmbunătăţirile răvnite.

Printre aceste soluţii, e şi aceea—pe care am mai rostit-o, —a interesării corpului profesoral universitar la conducerea căminelor şi cantinelor.

Experienţa în această direcţie s'a făcut la Cluj. Şi buna stare care se constată că s'a ajuns acolo, ne îndeamnă să stăruim.

Profesori, docenţi, asistenţi trebue să-şi dăruiască o parte din activitatea lor veghei asupra vieţii de toate zilele a studenţilor. Nu numai prelegerilor, seminariilor, laboratoarelor Limitate la atât, raporturile între profesori şi studenţi nu se pot scutura de acele aspriri, cari inevitabil îmbăcsesc atmosfera amfiteatrelor unde e o catedră pentru profesor şi bănci pentru studenţi. Pe când în viaţa de dincolo de zidurile amfiteatrelor, în viaţa din cămine şi cantine, în care par'că flutură ceva de familie, raporturile se prefac, se strâng se trăiniceşe. Ceeace, în genere, e foarte necesar. Iar în ce priveşte însăşi chestiunea îmbunătăţirii vieţii de toate zilele a studenţilor, firesc, din schimbul zilnic de gânduri, din apropiere convieţuirea profesorului cu studenţii, din cunoaşterea directă a nevoilor acestora, pot rezulta—şi rezultă: Clujul o dovedeşte, — transformarea măcar în parte a cantinelor şi căminelor, în ceea ce fură studentului depărtarea grijei şi veghei familiei.

Nu se poate însă pretinde profesorului, preocupat de propria-i situaţie materială, să se străduiască pentru înlăturarea celei situaţii materiale a altora. De aceea, trebue scos întâi profesorul din strânsura grijilor cotidiane. Fiindcă numai astfel el va putea destina din străduinţa lui, părinteşti îngrijiri a studenţilor. Iar dacă, chiar eliberat de nevoi materiale proprii, profesorul—din pricina vârstei, —nu se va putea ocupa de viaţa de toate zilele a studenţilor, —intervenţia profesorului tânăr va fi binevenită şi suficientă. Tot Clujul o dovedeşte. De altfel, cine ar putea tăgăduí, că dată fiind autonomia universitară,—cea mai precisă garanţie a potrivitei întrebuinţări a fondurilor date de Stat, nu o dă atenţia necontenită a profesorului?

Toate aceste consideraţiuni alcătuesc un punct de vedere precis, dedus dintr'o permanentă preocupare faţă de existenţa de toate zilele a tânărului în prima etană a luptei cu viaţa— şi orice altă interpretare nu poate porni decât din rea credinţă.

Documentul pactului franco-iugoslav

Belgrad, 26. — *Regele Alexandru a semnat, azi, documentul pactului franco-iugoslav.*

Documentul va fi expediat, prin curier special, chiar azi, la Paris, unde Luni se va face schimbul cu cel semnat de guvernul francez.

In legătură cu încheierea pactului, câţiva diplomaţi francezi au fost distinşi de regele Alexandru. Directorul general la ministerul de externe francez, Philippe Berthelot, a primit ordinul „Vulturul alb" clasa I, cel mai înalt ordin civil din Iugoslavia; iar ministrul francez la Belgrad, Dar ordinul „Sfântul Sava" cl. I.

—□*□—

Chestia optanţilor unguri

RASPUNSUL D-LUI TITULESCU

Geneva, 26 (Rador). — **Secretarul Societăţii Naţiunilor a primit o telegramă din partea d-lui ministru de externe, d. Titulescu, prin care răspunzând la scrisoarea acestuia, spune că în afacerea optanţilor unguri, consiliul de miniştri a acceptat raportul integral al comitetului de trei, adică recomandaţiunile şi concluziunile raportului.**

—□*□—

Focuri de revolver într'un teatru

PROTESTUL ORIGINAL AL UNUI AUTOR DRAMATIC

Praga, 26. — *La teatrul Naţional ceh, s'a reprezentat, azi, o piesă a unui actor englez.*

Deodată, în mijlocul reprezentaţiei, s'au auzit două detunături. Ancheta făcută imediat a constatat, că cunoscutul scriitor Trych trăsese două focuri în aer, de necaz că pe scena teatrului Naţional din Praga se reprezintă piese străine, pe când ale sale sunt respinse.

—□*□—

Noui arestări în afacerea falsificărilor ungare

Paris, 26. — *In legătură cu afacerea obligaţiunilor ungare falşificate, se anunţă arestarea a doi funcţionari dela „Credit Lyonnais", cari, mituiţi au înlesnit stampilarea frauduloasă a titlurilor ungare.*

A mai fost arestat bancherul italian Rici, care însă neagă orice legătură cu această falşificare.

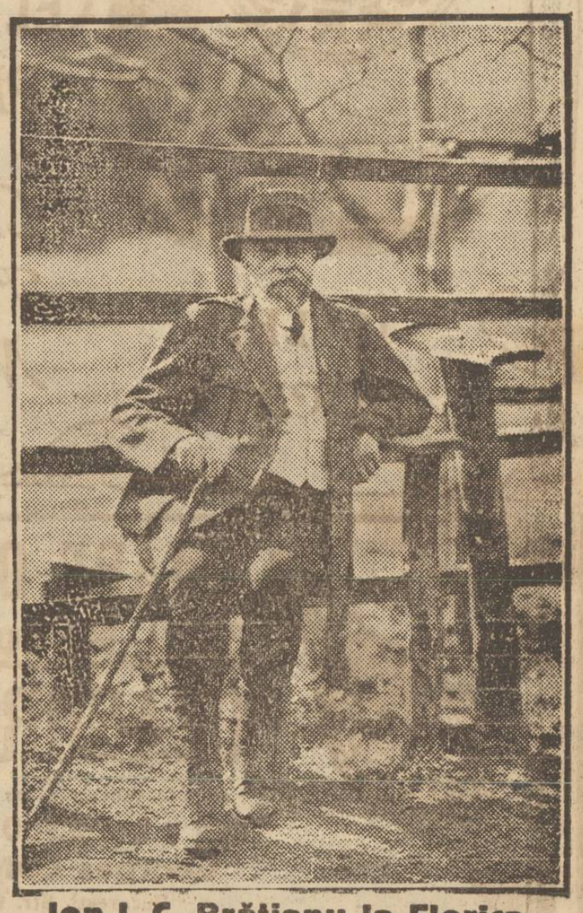

Ion I. C. Brătianu la Florica

Requiem

Văd ochi mulţi în lacrămi. Văd facle ce ard
Şi inimi ce'n spasmuri palpită.
Văd roze ce 'mbină parfumuri de fard
Cu-a smirnei mireasmă sfinţită.

Dar el nu mai vede. El, pal şi senin,
Nici prieten, nici floare, nici faclă,
Nu vede. N'aude prohodul creştin.
El doarme olympic în raclă.

Gigantul se culcă. De trudă 'i răpus.
Nu vrea să mai ştie nimica.
El cere doar grabnic să fie adus
In cuibu'i iubit la Florica.

S'acolo 'n culcuşul ilustru străbun
S'aşeze subt glie sicriul,
Să guste 'mpreună somn veşnic şi bun
Alăturea Tatăl cu Fiul.

Iar flori de zăpadă cădea-vor uşor,
S'aşternă un giulgiu de hermină
Pe lespezi pe cari întregul popor
Stă azi în genuchi şi se 'nchină.

George Ranetti

Noua organizare a cantinelor şi căminurilor studenţeşti

Delegaţii însărcinaţi cu conducerea cantinelor

— Hotărîrile Senatului universitar —

Senatul universitar din Capitală a ţinut aseară şedinţă sub preşedinţia d-lui prorector G. G. Mironescu, ocupându-se de noua organizare a cantinelor şi căminurilor studenţeşti.

Senatul universitar a confirmat hotărîrile ministerului instrucţiunii, privitoare la noua orânduire a cantinelor.

Astfel, s'a decis să se ocupe de conducerea cantinei Sf. Voevozi, d prof. Pogoneanu; de cantina Gutenberg şi altele ce se vor înfiinţa, d. Aristide Bazilescu, împreună cu d. conf. Mihail Berceanu; de cantina ce se va înfiinţa pentru studenţii în medicina veterinară şi o parte dintre studenţii dela medicină, d. prof. Riegler; de cantina studenţilor în medicină, d decan Bălăcescu; a studenţilor în farmacie d. decan Deleanu; a studenţilor în teologie păr. decan Mihălcescu.

D-nii profesori Hurmuzescu şi Şt. Minovici, ajutaţi de d. conferenţiar I. Popescu, vor avea conducerea noulor cantine ce se vor înfiinţa pentru studente.

Acolo unde sunt şi căminuri, pe lângă cantine, delegaţii sunt autorizaţi să se ocupe şi de acestea.

Noulii conducători ai cantinelor au împuterniciri depline să numească personalul administrativ al cantinelor şi căminurilor. S'a hotărît, ca fondurile necesare întreţinerii cantinelor să fie puse la dispoziţia Senatului universitar, care le va distribui proporţional cu numărul studenţilor, delegaţilor universitari.

Noulii conducători vor lua contact cu actualul comitet de conducere al cantinelor studenţeşti, spre a pune în aplicare măsurile noului organizări.

◆

Senatul s'a ocupat şi de cazul doctorandului Dănulescu, care fusese exmatriculat, ridicându-i pedeapsa.

Necesitatea unui ataşat naval român la Constantinopol

— Un învăţământ scos dintr'o versiune falsă —

CONSTANTINOPOLUL, GIBRALTARUL NAVIGAŢIEI ROMANEŞTI

O ştire care a emoţionat cu drept cuvânt dar care a fost repede desminţită de cercurile autorizate, a fost aceea care anunţa că vase sovietice ar fi aţinând drumul vaselor româneşti în Marea Neagră, cu scopuri nedeterminate.

Spre uşurarea generală a cetăţenilor dela noi, cari nu doresc decât bună înţelegere şi raporturi de liniştită vecinătate cu toată lumea, s'a arătat că ştirea nu corespunde realităţii. Un învăţământ este însă de tras din menţionata falsă ştire.

Acest învăţământ ne spune limpede că, — afară de alte măsuri pentru supravegherea Mării Negre şi pentru garantarea liberei navigaţii a vaselor sub pavilion român, — este nevoie de un post românesc de observaţie la Constantinopol.

Fără nici o figură de stil. Constantinopolul este, pentru pavilionul maritim român, ceeace e Gibraltarul pentru pavilionul englezesc.

CE AU SOVIETELE ŞI ALTE ŢARI LA CONSTANTINOPOL...

Ţările interesate la navigaţia în Marea Neagră şi în Mediterana au acest post de observaţie în fosta Capitală turcească. Il are până şi o ţară mică, cum e Grecia.

In ce priveşte pe ruşi, guvernul sovietic a avut grije foarte de mult, să instalaze la Constantinopol nu un simplu post, dar un centru serios de observaţie şi de informaţie, asupra mişcărilor de vase efectuate prin Bosfor.

Că Sovietele au făcut din numitul centru şi un organ de propagandă .aceasta este o chestiune destul de importantă, dar a cărei examinare nu intră în cadrul acestui articol.

Uşor de înţeles că lipsa posibilităţii, pentru România, de a cunoaşte mişcările de vase şi transporturile efectuate prin Constantinopol este o inferioritate foarte păgubitoare, care trebue cât de curând remediată.

ŞI CEEACE TREBUIE, NEGREŞIT, SA AVEM ŞI NOI!

Un ataşat naval român, — ceeace este altceva decât ataşatul militar, — la Constantinopol este absolut necesar.

Toate ţările îl au, începând firesc cu Anglia şi cu Franţa, şi sfârşind cu Grecia, — România nu-l are.

Ofiţer de marină, — spre a poseda atâtea elemente cari în mod logic lipsesc ofiţerului din orice armă de uscat, oricât ar fi el de bine înzestrat, — şi tânăr, spre a putea face personal investigaţiile ce-i cad în sarcină, ataşatul naval român este de o utilitate evidentă.

Vasele, toate vasele, au felul lor de a se achita de misiunile ce li se încredinţează. Se poate spune că ele, uzând de trucuri, reuşesc foare adeseori să mascheze adevărata natură a mărfii pe care o transportă, şi nu odată armamentul sau muniţia trece în transit, cunoscută numai de omul de specialitate, care nu poate fi, în mod natural, decât un mar'nar.

Ştim că este o dificultate care se va invoca din primul moment: dificultatea de ordin bugetar.

Să nu se uite însă ce au **alţii** acolo, şi **câţi** au, pe câtă vreme noi, printr'un singur om, am umple un gol foarte simţit, şi acest om ar putea prea bine să fie un ofiţer inferior, un simplu căpitan.

Bunăvoinţa şi iniţiativa lui, sunt menite să facă adevărate minuni, într'un domeniu în care, până azi, nu existăm.

M. NEGRU

—□*□—

FILME

Postul de jandarmi Sâniob, jud. Bihor, primeşte următoarea telegramă:

Prezentată la Nr. 9 cl. 46. cuv... data 15, ora... m. 15 timpul...

Transmisă de Lechuen data... ora... m... timpul...

L. S.

Sâniob

15 Nov. 1927.

Rog bulet vedere în radere sold Pop Ion Mihai bulet 1926 rog gr. infant albe Iulie Prezente regement la primir trăm Conform telegrame regementul nr. 9400 din 14 nr. 1927 dat la postul R. O. Séchieni 1969/927 Locu Pop Juan".

Postul de jandarmi din Sâniob neştiind păsăreşte, a făcut cercetări pentru deslegarea şaradei.

Chemat la telefon, postul care dăduse telegrama repetă conţinutul ei.

Iată-l:

Rog puneţi în vedere soldatului Petiţiar Mihai cont. 1926 Reg. de inf. Alba-Julia să se prezinte la regiment cu primul tren. Conform telegramei regimentului No. 9400./14/11/1927.

Dată la postul jandarmi Săcueni 1969/1927.

Locţiitor Pop Ioan".

După nouă ani de administraţie românească vor recunoaşte şi cei mai rebeli detractori că ea a fost de o indulgenţă nepermisă.

Altfel, n'am asista la asemenea mutilări, în cari ignorarea voluntară a limbei oficiale degenerează adesea în sfidări îndrăsneţe.

Şi noi nu ne mai plângem la Liga Naţiunilor! *Don José*

Rusia intervine în conflictul polono-lituan

Paris, 26 (Rador). — **Ministrul sovietelor la Varşovia a remis guvernului polon o notă, privitoare la diferendul dintre Polonia şi Lituania în chestiunea Vilnei. Nota arată că guvernul sovietelor urmăreşte cu cea mai mare atenţie această chestiune, de care este legată pacea în Orient. Nota cere lămuriri guvernului polon asupra stadiului diferendului.**

MANEVRA RUSIEI

Paris, 26 (Rador). — **Ziarele franceze comentând nota sovietică adresată Poloniei cred că acest act nu trebue să neliniştească pe nimeni, căci scopul notei este mai ales să abată atenţiunea opiniei publice ruseşti dela dificultăţile interne. Sovietele denunţând o ipotetică primejdie de război voesc să prezinte Polonia, Anglia şi Franţa ca centrele militarismului, în ajunul conferinţei dezarmării de la Geneva.**

INGRIJORARE LA BERLIN?

Berlin, 26 (Rador). — **In întrevederea de eri, între Stresemann şi Litvinow, s'a discutat între altele şi litigiul polono-lituan, care este urmărit cu multă îngrijorare de guvernele din Moscova şi Berlin. Comunicatul oficial asupra acestei întrevederi declară că întrucât şi alte puteri împărtăşesc aceeaşi îngrijorare, bărbaţii de stat ce se vor întruni curând, la Geneva, vor trebui să se ocupe de aproape cu această problemă.**

◆

Berlin, 26 (Rador). — Din Geneva se anunţă că d. Waldemaras a atras, în scris, atenţia secretarului general al Ligii Naţiunilor, asupra campaniei duşmănoase a presei polone, împotriva Lituaniei.

POLONIA PROTESTEAZA

Varşovia, 26 (Rador). — *Toată presa polonă, comentează, în ediţiile apărute astăzi, comunicatul agenţiei Wolff, relativ la conversaţiile dintre d-nii Stresemann şi Litvinow, cu privire la relaţiunile polono-lituane. Ziarele protestează împotriva metodei întrebuinţate de Sovietele, de a face Polonia responsabilă, atribuindu-i intenţia de a turbura pacea Europei. Cine caută să turbure pacea Europei sunt Sovietele, cărora se pare că Germania le dă concursul.*

CE SE CREDE LA LONDRA

Londra, 26 (Rador). — Relativ la nota sovietică adresată Poloniei, agenţia Reuter anunţă că în cercurile autorizate din Londra, se speră că guvernul Poloniei şi al Lituaniei, vor proceda cu cea mai mare discreţiune, abţinându-se de a comite acte cu caracter provocator, cu atât mai mult cu cât diferendul dintre ele va fi adus în faţa consiliului Ligii Naţiunilor, în cursul săptămânii viitoare.

In cercurile londoneze situaţia nu este considerată ameninţătoare, însă ea ar putea deveni ameninţătoare, în viitor. Se crede totuş că guvernul sovietic are motivele lui speciale de a se interesa de acest diferend, care este susceptibil să turbure starea de lucruri pacifică din provinciile baltice.

MOSCOVA SE TEME DE O LOVITURA A POLONIEI (?)

Moscova, 26. — Răspunsul **Poloniei la nota sovietică n'a sosit.**

Azi, Bucharin a ţinut un discurs la Moscova, în care a spus că Sovietele îşi dau bine seama, că Polonia strânge forţe mari, spre a încerca o mare lovitură contra Rusiei. Cu toate desmin-ţirile, faptul e necontestabil şi Rusia trebue să se pregătească spre a întâmpina această lovitură.

—□*□—

Arestaţi pentru îndemnarea soldaţilor la nesupunere

Paris, 26 (Rador). — **Astăzi, au fost arestaţi François Gay, girantul ziarului „Humanité" şi Herclet, girantul ziarului „La Vie Ouvrière" pentru publicarea unor articole, prin care soldaţii erau îndemnaţi să facă uz de arme împotriva ofiţerilor lor.**

—□*□—

Rakowski în disgraţia partidului comunist

Paris, 26 (Rador). — **O telegramă din Moscova anunţă că Rakovski, ţinând un violent discurs contra politicii externe a Sovietelor, a provocat un mare scandal la şedinţa congresului partidului comunist din Moscova. Rakovski a fost silit să-şi întrerupă expunerea.**

—□*□—

Ion I. C. Brătianu la Florica